

נש"ק פ' דברים, שבת חוון — גיליון ל"ג

"מען דארף האבען תפלה אויף להרגיש הענין בנפשו"

ג. (שאל הרש"ג און פון לערנען אליין אן אריכות בתפלה קאן דאס ניט זיין, והשיב:) ניין, אין לערנען קען נאך זיין ער זאל נתפעל ווערען פון א רייכקייט פון דעם ענין, און ניט אז ער איז מרגיש דעם ענין וואס ער לערענט, דאס איז איין זאך, און נאך ניט דאס אליין, נאך פון לערנען איז די התפעלות מער ניט ווי לפי שעה, דאס איז ניט שייך צו פועל, וויילע דורך דעם ווערט ער ניט נזדכך, עס קאן מער ניט זיין אז ער ווערט נתעלה דורך דעם ממצבו הקדום, אבער ער ווערט דורך דעם ניט נזדכך, און ממילא איז דאס ניט שייך צום פועל, משא"כ בתפלה איז ניט נאר ער הערט א רייכקייט אין דעם אלקות המתלבש בעולמות, ער איז טאקע מרגיש, און דאס איז ניט נאר לפי שעה נאר דאס איז שייך צו פועל כל היום.

איהם פארט די אויגען פון קאפ אויף דערהערען דעם אמת, און ער געפיגט דערפון א פועל, וואס איז שייך צו כל היום, איז ווער רעדט אין דער עבודה באלקות המתלבש בעולמות, וואס דאס איז טאקע דער עיקר עבודה לרוב הנשמות, איז דא בודאי פראנען א שייכות צו פועל, נאר אפילו כשהעבודה הוא בההפשטה דאלקות, מ"מ זוכט ער זיך א פועל דערפון אויף כל היום, אבער מיט לערנען אליין אהן דאוונען קען מען ניט יוצא זיין, איז א פריהער ווייס איך נאך ניט צי איז געווען איינער אויך וואס מען האט איהם געהייסען אזוי, נאר טאמער איז יע געווען איינער וואס מען האט איהם געהייסען אזוי — איז דאס מער ניט סיידען א העכערע נשמה אדער א איידעלערער חומר, אבל בכלל רוב הנשמות עיקר העמדה הוא בתפלה.

ד. (שאל הרש"ג הלא באגה"ק (ס"א) מבואר שרבינו הזקן מצוה להסומכים על שלחן אביהם דהיינו הפנויים מעסק שיתאספו בביהמ"ד ולא יפחתו להאריך בתפלה משעה ומחצה, הלא אין זה אריכות יתירה, וענה:) אצל רבינו הי' הכל בקביעות זמן, וגם תפלתו הי' בקביעות זמן, שמן ברוך שאמר עד אחר שמו"ע הי' שוהה שעה א' — זהו אמת בודאי, שכך שמעתי מאמרו"ר ז"ל שאצל רבינו הי' מתארך מב"ש עד לאחר שמו"ע שעה א'".

צעק הרמ"ב להתמימים: שמעו כי הכוונה בדבורים אלו אליכם. ולא על הרש"ג, וענה:) כוונתי על התמימים וגם להרש"ג וגם לעצמי, דהנה אדמו"ר האמצעי אמר, כשרואה אני בעצמי שאיני יכול לפעול עם עצמי יוצא אני לדבר דא"ח לפעול בזולתי, אך מרבינו ז"ל מספרי' העולם ענין הפכי, והוא שאמר להמשולח שלו אפרים'קע, שאם כשאומרים דא"ח צריך זה לפעול, ובאם לאו קריגט מען פאר דעם קדחת, וכבד אותו בקדחת ויצא מפניו ואחזתו קדחת על שנה שלימה, והעצה לזה הוא שיכוון בזה א"ע ואם לא תפעול הדא"ח בהשומעים לפעול הוא בעצמו, ולכן אומר אני שכוונתי גם להרש"ג וגם לעצמי, אך הענין כן הוא שהלימוד לבד אין מספיק ורק צריכים להאריך בתפלה.

(הפסיק מעט, ואמר:) הלא גם אנכי אומר שהעמדה בדא"ח הוא בדרך בירור מלמעלמ"ט, דהעבודה שמלמטה למעלה הי' קודם נתינת הדא"ח כו' אבל לענין המלמעלמ"ט הוא איז גענוג וואס מען האט געגעבען, אז אלע זאלען קאנען פארשטיין וואס דאס האט מען גאנץ גענוג געגעבען, אבער ניט אז מען זאל נאך ניט דארפען קיין תפלה להרגיש הענין בנפשו, איך מוז דאך אזוי ווייטער זאגען (אמר בשחוק) מען דארף האבען תפלה אויף להרגיש הענין בנפשו, די עבודה פון תורה וואס בדרך מלמעלמ"ט וכמ"ש בי מנגד תראה את הארץ זהו דוקא בנשמות הגבוהות אבל רוב הנשמות עבודתם הוא בתפלה.

(משיחת י"ט כסלו תרס"ח. סה"ש תו"ש ע' 116)

א באווייז אויף דעם, וואס אין לערנען ווערט מען דוקא נתפעל פון ענינים הנעלים וואס ריידען זיך, אבער אז מען לערענט ווי מען זאגט פראסטע חסידות, ענינים פון ממכ"ע, ווערט מען ניט נתפעל אזוי פיל, איז דאס א באווייז אז מען איז ניט מרגיש דעם ענין נאר רייכקייט פון דעם ענין, איז אין א העכערען ענין, וואס דארטען איז פראנען מער רייכקייט, ווערט ער מער נתפעל, און אין נידעדיקערע ענינים, וואס דארטען איז ווייניגער רייכקייט, ווערט ער ווייניגער נתפעל, אבל בתפלה העבודה לרוב הנשמות הוא דוקא בהאלקות המתלבש בעולמות, ולא בענינים הנעלים און בתפלה איז ער מרגיש דעם ענין אלקי און דורך דעם ווערט ער נזדכך, און דאס האט א שייכות צו פועל כל היום, עס זאל בא איהם זיין דער דבר הגשמי אפגעפרעגט און זאל ער וועלען נאר אלקות, דהיינו עס זאל זיין די דברים הגשמים נאר בכונת לש"ש, ווארום וואס איז דער פירוש ויעלען אלקות — עס איז דען אין א ציור ח"ו, אלא הכוונה הוא שירצה שכל הדברים הגשמים יהיו בכוונה לש"ש לעבוד ה' בזה נאר פריהער דארף טאקע זיין השגה, ער זאל טאקע פארשטיין דעם ענין און ניט אנטאן א ענין אין לאפציעס און איך ווייס וואסערע ענינים, נאר דער עיקר איז, אז נאכדעם זאל ער מרגיש זיין דעם ענין, דערפאר האבען מיר געזעהן, אז ניט פאר אונז גידאכט ניט פאר קיין חסיד גידאכט, אז די וואס האבען געלערענט חסידות און האבען ניט געדאווענט באריכות האבען זיי געהאט א מיאוס'ן סוף, אז זיי זיינען אריינגעפאלען אין שכרות וכדומה כו', פארוואס — וויילע אין לערנען איז נאר התפשטות גופני, די השגה איז א גוטסקייט פון שכל, און דארטען האט זיך פאר'גנבעט דער בעל דבר, איז נאכדעם ווערט געפעלען דעד דבר הגשמי, איז כאטש בתתלה איז בא זיי געווען גוט, נאר פרא'גנבעט האט זיך דארטען א מקצת הרגש, וויילע דאס איז דאך נאך א גוט פון שכל, און ממילא זיינען זיי נאכדעם אראפגעפאלען, אבער אין דאוונען ווי גוט ער זאל מאכען — קריכט

דעם רבי'ס קינדער

חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם

י. ישנם כאלה החושבים שאינם פועלים כלום. אבל, לאמיתות של דבר, לא זה — אם הם פועלים או לאו — הוא הקובע: (... למרות שהוא חושב שלא פעל מאומה, הרי, נוסף על האמור שהעיקר הוא עצם העשי', הנה, לאמיתות של דבר, פעל הוא, אלא שהוא בעצמו אינו יודע מכך. כיון שעשה — בודאי שפעל ('וויבאלד אז ער האָט געטאָן האָט ער געוויס אויפגעטאָן'), כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אביו: חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם. (... יב. האמת היא שצריך להיות אצלו "לב נשבר ונדכה" על זה שפעולותיו אינן ניכרות, שכן, אילו זכה, הי' פועל פעולות פנימיות ("פנימיות'דיקע פעולות"), ולא רק פעולות מקיפות ("מקיף'דיקע פעולות"), אבל, לומר שלא פעל מאומה — אין זה נכון, שכן, דבר זה עצמו שראו כיצד בחור בעל-זקן נוסע ממקום למקום כדי לעורר את בני' ליהדות — דבר זה עצמו בודאי פעל, עכ"פ בדרך מקיף. (משיחת ש"פ מטרות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב ה'תשי"ב. תו"מ ה"ו ע' 101, 102)

"אין חילוק"

א' מהשלוחים בתחילת שנות ה"ממ"ם" הלך לרוסיה בשליחות כ"ק אדמו"ר, וכשהי' שם הוא שמע ממלמד א' את הסיפור הבא: כשאנ"ש היו בטשקנט, פתחו שם ישיבה, וכיון שזה הי' רחוק מהעיירות הגדולות, השמירה שם לא היתה כ"כ חמורה, לכן הישיבה התפתחה וגדלה. אחרי תקופה מסויימת, בשנות ה"כפ"ם", היו בחורים צעירים זריזים שהתחילו להתעסק וללמוד עם היהודים המקומיים, כי היו הרבה יהודים באזור, והבחורים האלה רצו לקרב אותם. אבל, הפעולה הזאת לא מצאה חן בעיני המבוגרים, כי באם הג. פ. או. תתפוס אותם, זה סכנה גדולה, ולכן הם רצו לעכב את הצעירים. אז החל ויכוח, הזקנים טענו שצריכים להתעסק עם ילדי אנ"ש דוקא, והצעירים רצו להתעסק גם עם המקורבים.

החליטו שישאלו את הרבי מה לעשות, אז כעבור כמה זמן, כשמשפחה אחת יצתה מרוסיה, החסידים ביקשו מהם שישאלו את הרבי בענין הזה. אבל לכתוב על זה ברור זה גם סכנה, כי אם השלטונות יקראו את המכתב, הם ישימו לב על מה קורא שם. אז עשו רמז: ילדי אנ"ש הם יקראו בשם "ברוינע שיד" (נעליים חומות) וילדי המקורבים יקראו "שווארצע שיד" (נעליים שחורות), הם שאלו באם להתעסק גם עם ה"שווארצע שיד" או רק עם ה"ברוינע שיד".

חודשיים אח"כ הגיע מכתב מאותו חסיד ששאל את הרבי עם התשובה: "די זיידע (במכתבים לברה"מ הרבי הי' חותם "זיידע") ווייס ניט קיין אונטרשייד צווישן ברוינע און שווארצע שיד".

התקשרות

מדוע צריכים ללמוד חסידות חב"ד דוקא, הרי למגיד היו הרבה תלמידים?

(...) ישנם השואלים למה תובעים מכל בני"י ללמוד תורת חסידות חב"ד – כפי שתבע כ"ק מו"ח אדמו"ר – בה בשעה שישנם כמה דרכים בעבודת ה' כפי שנמסרו ע"י רבי זה או אחר.

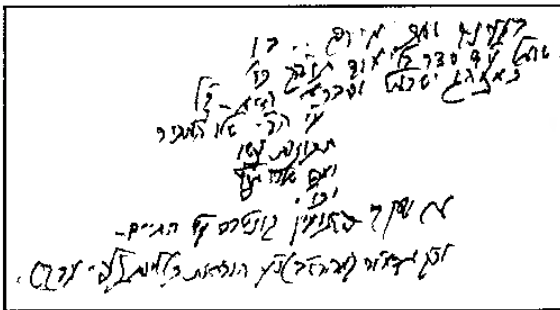
ולדוגמא – בנוגע לתלמידי המגיד: אצל הרב המגיד היו מאה ועשרים תלמידים. – לא שמעתי זאת מכ"ק מו"ח אדמו"ר, אבל כך שמעתי מחסידים, שאצל הבעש"ט היו ששים תלמידים, ואילו אצל תלמידו הרב המגיד הי' "פי שנים ברוחך" – מאה ועשרים תלמידים.

(...) **כב.** ומזה מובן שאין מקום לקושיא שעד עתה היתה לו שייכות ל"מרים" או ל"אהרן", ולא ל"משה רבינו", ולמה תובעים ממנו ללמוד תורת חסידות חב"ד – כיון שגם לאחרי שנסתלקו הבאר וענני הכבוד בהסתלקות מרים ואהרן, חזרו כולם בזכות משה:

ולכן: גם כאשר נסתלקו הבאר וענני הכבוד והמן – הרי הא גופא שכ"ק מו"ח אדמו"ר נתן לנו את המאמרים והשיחות והמכתבים אשר בהם ישנה הוראה ברורה בחיי היום-יום איך להתנהג כשנמצאים בחושך כפול ומכופל, לא רק בד' אמות של ישיבה ובית כנסת, וכד' אמות של בית יהודי, אלא גם בד' אמות של "שפאליערקע", במעמד ומצב של "בית האסורים" הן על הנשמה והן על הגוף – הוראות שעל ידם יודעים איך להתנהג עד ביאת המשיח – הרי לא חסר שום דבר, שכן, כולם חזרו בזכות משה רבינו, ו"אנא נפשי כתבית יהבית" – שהכניס את עצמותו בהמאמרים והשיחות והמכתבים, וצוה להדפיסם ולפרסמם בכל לשון שהוא ובכל אופן שהוא, כדי שה"מן" "ענני הכבוד" ו"בארה של מרים" יגיעו בכל קצויהם, וזוה יהי' "עמוד האש" ו"עמוד הענן" – שעל ידם נעשה "ויאר את הלילה" – להוליך את בני"י בצאתם מהגלות, עדי קיום היעוד "לילה כיום יאר", בביאת המשיח, במהרה בימינו אמן. (משיחת יום ה' פ' בלק, י"ב תמוז ה'תשי"ג. ת"ר מ"ח ט' ע' 50, 53)

כתב יד קודש

במענה למכ מיום .. בו שואל ע"ד סדר בלימוד תוה"ק כו' כמנהג ישראל וסברא היא – צ"ל ע"י הר"י שלו המכיר תכונות נפשו ומה שלבו חפץ וכו'. ועיין קונטרס עץ חיים – לכ"ק אדמו"ר (מהרש"ב) נ"ע הוראות כלליות (לפי ערך).

אע"פ שעד זמן מסויים הי' סבור שאינו זקוק ללמוד תורת חסידות חב"ד, כיון שפעם הי' נוסע לרבי פלוני לשאול בעצתו [אמנם לפעמים שמע לדבריו ולפעמים עשה גם להיפך... אבל בכל זאת הי' נוסע ושואל עצה כו'], ואף שעכשיו אינו נוסע לאף א' אלא יושב בד' אמותיו, הרי כיון שפעם נסע ושמע הוראה מרבו, בוורשא, גליצייא או הונגריא, לכן נעשה כבר "גדול בעמיו", ואינו צריך ללמוד תורת חסידות חב"ד – צריך לידע ש"ענני הכבוד" וכו' השאירו הרביים בהספרים ובהמאמרים, ובמילא, גם הענינים שנסתלקו בהסתלקות רבו – הרי זה דבר ברור שנמסרו לרבי זה, וכל הענינים נמסרו ע"י אדמו"ר הזקן בתורת חסידות חב"ד שהולכת ומתגלה מדור לדור ע"י רבותינו נשיאינו עד כ"ק מו"ח אדמו"ר, וגם עתה (לאחרי הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר) – הרי ידוע הסיפור שאירע בזמנו של הצמח-צדק, שבהיותו בפטרבורג דיבר בתקיפות ובחוזק רב ("מיט אַ געוואַלדיקע שטאַרקייט") נגד הממשלה, עד שהעמיד עצמו בסכנה של מרידה במלכות, וכאשר א' מגדולי ישראל (כמדומני ר' איטשעלע) שאל אצלו: היתכן שהעמדתם את עצמכם בסכנה, ומה היו עושים חסידים? ...! – השיב לו הצ"צ (א' מהתירוצים), שאהבת אחים שישנה בין החסידים תוליד אותם עד ביאת המשיח. ופירוש הדברים, שכאשר חסידים מתנהגים באופן של אהבת אחים, אזי לימודו של זה פועל הוספה גם אצל זה, דכיון שכולם כמו אברים של גוף אחד, הרי הלימוד של זה שבבחי' ראש מועיל גם לזה שבבחי' רגל, כשם שההילוך שברגל מועיל גם להראש.